

การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในการ
ปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลบางไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

The Application of Saraniyadhamma for Enhancing the
Reconciliation in the Works of the Registered Nurses in
Bangsai Hospital, Ayutthaya Province

ณฐา แย้มสรวล

Natha Yamsuan

วิสัญญีพยาบาล โรงพยาบาลบางไทร

Nurse Anesthetist, Bangsai Hospital, Thailand.

Email: soi.wana@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักสาราณียธรรมในการเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาและรวบรวมข้อมูลในประเด็นความขัดแย้งของพยาบาลงานผู้ป่วยในและประเด็นที่เกี่ยวกับแนวคิดในพระพุทธศาสนาเถรวาท จากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา หนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่างๆ และสรุปผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการทำงานร่วมกันของบุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาล มีสาเหตุความขัดแย้งมาจากปัจจัยภายในอันได้แก่ตัวบุคคลที่ทำงานปราศจากความรัก ความเมตตาให้อภัยต่อกัน ทำให้บรรยากาศการทำงานของพยาบาลขาดความสามัคคีปรองดองในหน่วยงาน ส่งผลกระทบต่อตัวผู้ปฏิบัติงาน ผู้ป่วยที่มารับบริการ และองค์กรที่ต้องคอยจัดหาบุคลากรมาทดแทน และการจะเสริมสร้างให้พยาบาลเกิดความปรองดองต่อกันนั้น พบว่าหลักสาราณียธรรม 6 เป็นพุทธวิธีที่สามารถนำมาใช้ในการอยู่ร่วมกันให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเห็นอก เห็นใจซึ่งกันและกันและพร้อมที่จะให้อภัยกัน

การนำหลักสารานียธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความปรองดอง ในการปฏิบัติงานของวิชาชีพพยาบาล แล้วยังสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ในแต่ละด้านดังนี้ 1) ด้านชีวิตครอบครัว ทำให้เกิดความรักความอบอุ่นเป็นพื้นฐาน 2) ด้านการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้จิตใจของพยาบาลเกิดความเข้มแข็งและมีสันติสุขในตนเอง 3) ด้านการทำงานในองค์กรจะช่วยให้เสริมสร้างความปรองดองในการทำงานและลดปัญหาความขัดแย้งในองค์กร ทำให้องค์กรเกิดสันติสุข

คำสำคัญ: หลักสารานียธรรม, ความปรองดอง, วิชาชีพพยาบาล

Abstract

This article aims to present the application of Saraniyadhamma to create reconciliation in the works of the Registered Nurses in Bangsai Hospital, Ayutthaya Province. This study was aimed at studying and collect data in the issues of conflict among the nurses, inpatient work, and the concepts in Theravada Buddhism from Tipitaka Scripture, exegesis, books, texts, documents, and various researches and present the research finding in descriptive form.

The findings showed that the causes of the problems in working together among medical personnel of the hospital are from the conflicts of the internal factors, such as the workers themselves lack love, loving-kindness, forgiveness to one another. These factors affect the work practitioners, the patients using the services, and the hospital in replacing the personnel. In order to create reconciliation among the nurses, it is found that the Six Saraniyadhamma is the Buddhist means that can be used for living together with love, unity, sympathy to one another, and readiness for forgiveness.

The application of Saraniyadhamma does not only help create reconciliation in the works of the Registered Nurses, but it also can be used in the nurses' daily lives, in the aspects of:- 1) family lives for the bases of love and warmth; 2) learning of self-development for their inner strength

and calmness; and 3) practicing in the organization with the creation of reconciliation while working, and the decrease of conflicts yielding calmness to the organization.

Keywords: Saraniyadhamma, Reconciliation, Registered Nurses

บทนำ

โรงพยาบาลบางไทร ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2504 เป็นโรงพยาบาลระดับทุติยภูมิ เปิดให้บริการผู้ป่วยครอบคลุมทั้งด้านส่งเสริมสุขภาพ ด้านป้องกันโรค ด้านการรักษาโรค และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ในแบบองค์รวม ในมิติของร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ในการปฏิบัติงานนั้นองค์กรใดก็ตามนอกจากผู้ปฏิบัติงาน จะต้องมีความรู้และยึดหลักธรรมเป็นหลักในการปฏิบัติงานแล้ว จึงจะสามารถทำให้การปฏิบัติงานของสังคมนั้นๆ บรรลุเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จได้ ในอดีตสังคมไทยเป็นสังคมที่รักความสงบ (อุทัย สติมัน, 2557) เพราะทุกคนที่อยู่ร่วมกันในหมู่คณะหรือในประเทศเดียวกันต่างต้องรับผิดชอบต่อความสุขความทุกข์ของกันและกัน ทั้งในหน่วยงาน องค์กร และประเทศชาติ และทุกคนจึงต้องร่วมมือร่วมใจกันองค์กร และประเทศชาติ จึงจะประสบตามเป้าหมายที่วางไว้การอยู่ การทำงานร่วมกัน ในองค์กร แม้ว่าผู้ปฏิบัติงานจะมีความแตกต่างในทางชนชาติ ศาสนา ความเชื่อวัฒนธรรมประเพณี ก็สามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้ในองค์กรเดียวกันแต่ต้องมีการผ่อนปรนหรือปรับตัวเข้าหากัน ไม่ยึดถือในความคิดเห็นหรือความเชื่อของตนฝ่ายเดียว

การเสริมสร้างภาพลักษณ์ของบุคลากรทางการแพทย์ ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมทั้งในด้านจริยธรรมสากล คือ การรักษาหน้าที่ตามบทบาทที่สมมุติของสังคม คุณธรรมสากล คือ ความดีของจิตใจตามที่สังคมคาดหวัง ศีลธรรมสากล คือ การไม่ทำร้ายกัน การประพฤติถูกต้อง และยอมรับได้ ซึ่งทั้งสามองค์ประกอบจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความรัก ความสามัคคีปรองดองของคนในองค์กร นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงหลักจริยธรรมที่สำคัญ คือ ความเมตตา กรุณา ความอ่อนโยน ความเข้าใจเห็นใจ ความอดทน ความเป็นสุภาพชน ความเปลี่ยนแปลงหลายประการเกิดขึ้นทั้งในทางสังคมรวมทั้งในวงการสุขภาพ มีการประกาศหลักจริยธรรมพื้นฐานของบริการสุขภาพที่เป็นสากล (สิวลี ศิริไล, 2555) สอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เรียกว่า หลักสาราณียธรรม 6 “ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์ เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความ

สามัคคีปรองดองกัน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ธรรมที่ว่านี้คือหลักสาราณียธรรม” [อง.ฉก. (ไทย) 14/282/301-303] ได้แก่ แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ แนะนำตักเตือนกันด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน แบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเท่าเทียม มีความประพฤติสุจริตดีงาม รักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม และ เคารพ รับฟังความคิดเห็นกัน มีความเห็นชอบร่วมกัน (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตฺโต, 2551)

จากการทบทวนวรรณกรรมจะพบว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในหน่วยงานจะส่งผลกระทบต่อการทำงาน เช่น พยาบาลวิชาชีพบางคนคงมีความคิดต้องการย้ายงาน หรือลาออกหากมีทางเลือกที่ดีกว่า พยาบาลวิชาชีพมีการลาออกค่อนข้างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนพยาบาล (ศิริพร จิรวัฒน์กุล และคณะ, 2555) ซึ่งสาเหตุการขาดความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพนั้น เกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการคือ (1) สาเหตุจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นตัวบุคคล และสภาพการทำงาน รวมถึงระเบียบข้อบังคับต่างๆ พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานด้านความร่วมมือสร้างสัมพันธภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จะเห็นว่าสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลวิชาชีพด้วยกันหรือกับวิชาชีพอื่นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานร่วมกัน เพราะในโรงพยาบาลต้องมีการทำงานเป็นทีม (2) สาเหตุจากปัจจัยภายใน ได้แก่ ความไม่พึงพอใจในงาน ขาดความภาคภูมิใจในอาชีพ ความไม่ก้าวหน้าในอาชีพ ปัจจัยเหล่านี้เป็นเรื่องของความคิด ทศนคติ ความเข้าใจการรับรู้ต่อมุมมองของชีวิต (ไพจิตร ไชยฤทธิ์ และคณะ, 2558)

ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดที่จะทำการศึกษาแนวคิดหลักสาราณียธรรม และนำมาประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาล โดยศึกษากรณีโรงพยาบาลบางไทร ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับการทำงานของพยาบาลให้สามารถทำงานร่วมกันอย่างสันติสุขและลดปัญหาความขัดแย้งในองค์กร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักสาราณียธรรมในการเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาหลักสาราณียธรรมและ วิเคราะห์แนวคิดเรื่อง “การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาล” โดยดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นรวบรวมข้อมูล ศึกษาและรวบรวมข้อมูลในประเด็นความขัดแย้งของพยาบาลงานผู้ป่วยในและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในพระพุทธศาสนาเถรวาท จากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาหรือประเด็นที่ต้องการทราบ

ขั้นวิเคราะห์ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลดังกล่าว มาศึกษาวิเคราะห์ แยกแยะประเด็น และอธิบายตามแนวคิดในประเด็นที่ต้องการทราบ

ขั้นสรุป สรุปผลจากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา เพื่อหาข้อสรุป และนำเสนอรายงานผลการวิจัย ในรูปแบบพรรณนาต่อไป

ผลการวิจัย

1. ปัญหาความขัดแย้งต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลในโรงพยาบาลบางไทร

ผลการศึกษาพบว่า พยาบาลมีภาระหน้าที่ในการรับผิดชอบดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยและยังมีหน้าที่ประสานงานทีมงานพยาบาล ทีมแพทย์ และหน่วยพยาบาลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลเรื่องการรักษาพยาบาลอย่างเต็มที่ จากการศึกษาสภาพปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานของพยาบาล งานผู้ป่วยในของโรงพยาบาลบางไทร ผู้วิจัยได้สรุปสภาพปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานของพยาบาลงานผู้ป่วยในโรงพยาบาลบางไทร ซึ่งมีหลายสาเหตุ จากการใช้วาจาต่อกันลับหลังเพื่อนร่วมงาน การไม่เคารพกันและกัน การแสดงออกทางการกระทำที่ไม่ดี นอกจากนี้การแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น สีหน้า ท่าทาง ซึ่งสะท้อนอารมณ์ของผู้ปฏิบัติ ย่อมทำให้คนใช้สามารถรับรู้ได้ทำให้บรรยากาศในการรักษาพยาบาลไม่น่ารื่นรมย์ ตลอดจนการกลั่นแกล้งในงาน รวมทั้งทำให้งานไม่สามารถสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมาย ส่งผลกระทบของหน่วยงานหรือองค์กร และไม่มีความสุขในการทำงานหลายคนต้องย้ายออกจากหน่วยงานเมื่อองค์กรขาดบุคลากรมาเสริมทำให้การบริหารจัดการภายในมีความยากขึ้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ระบบการทำงานของโรงพยาบาลจึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากบุคลากรบางส่วนยังขาดความสามัคคี ขาดความรักใคร่ปรองดองซึ่งกันและกัน มีการกลั่นแกล้งกัน เกิดความขัดแย้งความบาดหมางขึ้นในแผนกทำให้บุคลากรบางท่านเกิดความเบื่อหน่าย ถึงต้องย้ายแผนกและที่หนักกว่านั้นก็คือการย้ายโรงพยาบาล ซึ่งได้ส่งผลกระทบทำให้แผนกผู้ป่วยใน ขาดบุคลากรในการทำงาน และส่งผลกระทบต่อภาพรวมของโรงพยาบาล

2. การประยุกต์หลักสาราณียธรรมในการเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงาน วิชาชีพพยาบาล

แนวคิดการปรองดองตามหลักวิชาการนั้นมีรูปแบบและวิธีสร้างความปรองดองเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ การพูดคุยเจรจา และการกำหนดข้อตกลงร่วมกันในสังคมภายหลังจากการเจรจา ความปรองดองนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้หน่วยงานเกิดความรักความสามัคคีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสาราณียธรรมในพระพุทธศาสนา ที่ทำให้เป็นที่ระลึกถึงกัน เป็นที่รัก เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์ความกลมกลืนเข้าหากัน เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความสามัคคี และเอกภาพ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุที่ระลึกถึงกัน หลักการอยู่ร่วมกันได้แก่

เมตตาทายกรรม แสดงกิริยาอาการสุภาพ

เมตตาวจีกรรม การสั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี

เมตตามโนกรรม มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้ม แจ่มใสต่อกัน

สาธารณโภคี ได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกัน

ศีลสามัญญตา มีความประพฤติสุจริตตั้งงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย

ทักขิสามัญญตา มีความเห็นชอบร่วมกัน

สาราณียธรรม 6 หากผู้ใดประพฤติปฏิบัติตามจะสะท้อนให้เห็นถึงการแสดงออกซึ่งความรัก ความปรารถนาดีต่อกันทั้งทางกาย วาจาด้วยความจริงใจ ขณะเดียวกันก็มีความรู้ ความเข้าใจในการแก้ปัญหา หรือแก้ทุกข์ อย่างถูกต้องเสมอกัน สามารถนำแนวทางการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้โดยสังเขป ดังนี้

1) เมตตาทายกรรม ควรแสดงออกทางกายด้วยความเมตตา ด้วยกิริยาอาการที่สุภาพเรียบร้อย อ่อนโยน แสดงไมตรีและความหวังดีต่อกัน มีการช่วยเหลือมีการให้ความร่วมมือ เคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ให้ความสำคัญแก่สมาชิกทุกคนโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ เพศ หรืออายุ เพราะถือว่าสมาชิกทุกคนมีความเสมอภาคทางด้านสังคม ไม่ควรให้ความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคมมาเป็นเครื่องกำหนดให้บุคคลหนึ่งเหนือกว่าบุคคลหนึ่ง ควรคิดว่าคนทุกคนเท่าเทียมกัน ในฐานะของความเป็นมนุษย์เหมือนกัน มีคุณค่าและมีความสำคัญเท่าเทียมกันโดยไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือถูกกลั่นแกล้ง

2) เมตตาวจีกรรม ควรแสดงออกทางวาจาด้วยความเมตตา ด้วยคำพูดที่สุภาพ น้ำเสียงที่ไพเราะชวนฟังบอกถึงความหวังดีแก่กัน ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่ประโยชน์ สั่งสอนหรือแนะนำตักเตือนกันด้วยความหวังดี แสดงความเคารพนับถือกัน ใช้เหตุผลในการเจรจากันโดยใช้ปัญญา ไม่แสดงอาการโกรธกริ้ว ไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา ทะเลาะโจมตีต่อกัน พูดด้วยความหวังดีต่อกันและมุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม

3) **เมตตามโนกรรม** ควรแสดงออกทางใจด้วยความเมตตา โดยตั้งจิตปรารถนาดีต่อกัน นึกคิดแต่ในสิ่งที่จะก่อประโยชน์ให้แก่กันและกัน ไม่คิดเบียดเบียนมุ่งร้ายผู้อื่น ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มองกันในแง่ดี มีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส แสดงความรักและไม่ตรี้อย่างจริงใจโดยไม่มีอุบายซ่อนเร้น ไม่มีลักษณะที่เรียกว่าจู้จี้จุกจิกต่าง แต่เป็นแบบว่ายอมรับจุดต่างและอยู่ด้วยจุดร่วม คือ แม้จะมีความแตกต่างโดยผิวพรรณ เชื้อชาติ ลัทธิศาสนา และสติปัญญา ก็รับรู้และยอมรับกันตามเป็นจริง ไม่ถือเป็นเรื่องที่จะแบ่งแยกรังเกียจเคียดชังกัน

4) **สาธารณโภคี** จะต้องแบ่งปันในสิ่งของที่ได้มาโดยชอบธรรม มีความสุขในการให้ แม้เป็นของเล็กน้อยก็ไม่หวงนำมาเฉลี่ยแบ่งกันให้ได้ใช้สอยบริโภคทั่วกัน มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม มีให้ช่องว่างระหว่างชนชั้นมากนัก

5) **ศีลสามัญญตา** ควรมีความประพฤติ รักษาระเบียบวินัย มีความสุจริตทางกาย วาจา ที่จะกลมกลืนเข้ากันได้ มีความประพฤติดีงามต่อกัน ถูกต้องตามระเบียบวินัยของบ้านเมือง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ก่อความเดือดร้อนแก่สังคม จะต้องประพฤติตนในข้อปฏิบัติเดียวกัน ปฏิบัติตามกฎหมาย เชื่อและยึดถือเคารพในสิ่งเดียวกันของสังคม ไม่ทำตัวเป็นแกะดำในวงสังคม เคารพกฎหมายและระเบียบของสังคมที่ตกลงยอมรับกัน ทำตามกฎหมายกติกาของสังคม มีความเสมอภาคส่วนบุคคล ขจัดการเอารัดเอาเปรียบระหว่างสมาชิกในสังคม ทุกคนจะต้องอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขโดยการยึดมั่นในระเบียบวินัย กฎเกณฑ์กติกา สังคมจะต้องร่วมกันรักษา ผดุงความยุติธรรมเคารพกฎระเบียบค่านิยมของสังคม

6) **ทัญญูสามัญญตา** จะต้องมีความเชื่อมั่นยึดถือในหลักการ อุดมการณ์ และอุดมคติที่ร่วมกันหรือสอดคล้องไปกันได้ ยอมรับนับถือความคิดเห็นของกันและกัน ทุกคนมีสิทธิที่จะแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

จะเห็นได้ว่า สาราณียธรรม 6 เป็นหลักธรรมสำหรับสร้างความสามัคคีปรองดองในการแสดงออกถึงหน้าที่และความสัมพันธ์ของคนในรัฐควรปฏิบัติต่อกันในสังคม เพื่อความสามัคคี อยู่ร่วมกันในสังคมมีความเห็นใจกัน และมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันต่อหน้าและลับหลัง ทำให้เกิดความระลึกถึงกันสร้างสรรค์ให้เกิดความรัก ความเคารพ การสงเคราะห์ อนุเคราะห์กัน ไม่ให้มีการทะเลาะวิวาทกัน เสริมสร้างให้เกิดความสามัคคีในสังคม ก็จะทำให้มีความมั่นคงและเป็นเอกภาพได้ เพราะผลที่จะเกิดตามมาจากการประพฤติตามหลักธรรมนี้ คือ ทำให้ระลึกถึงกันในแง่ดี ทำให้เกิดความรักใคร่ ปรองดองกัน ทำให้เกิดความเคารพ มีสัมมาคารวะต่อกัน ทำให้เกิดการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน ทำให้เกิดความไม่วิวาท บาดหมางกัน ทำให้เกิดความพร้อมเพรียง สัมครสมานสามัคคีกัน และทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

สรุป

สารานุกรม 6 เป็นหลักธรรมที่ทำให้เกิดความเคารพกัน เป็นไปเพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือกัน เพื่อไม่ทะเลาะวิวาทโต้เถียงกัน เพื่อความพร้อมเพรียงเป็นอันเดียวกัน อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในการทำงาน สังคมหรือประเทศชาติ เมื่อยึดหลักสารานุกรม คือ หลักธรรมแห่งความรัก และความสามัคคีปรองดอง คิดถึงส่วนดีของกันและกัน การพูดจาด้วยถ้อยคำดีๆ ไม่ซ้ำเติมกัน การแสดงออกทางกายด้วยการงดเว้นการทำร้าย ไม่ใช้ความรุนแรง ไม่เบียดเบียนสร้างความทุกข์ให้คนอื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา และเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การกระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งหากทำได้ ประชาชนจะเกิดความรักความสามัคคีและหวงแหนร่วมกันปกป้องพิทักษ์คุ้มครองผลประโยชน์ของส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัดและเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย และ ปรับความเห็นให้เสมอกัน โดยไม่ยึดความเห็นส่วนตนเป็นหลัก แต่ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เพียงเท่านั้นก็เพียงพอต่อการขับเคลื่อนประเทศชาติหรือองค์กรทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาวิจัย “การประยุกต์หลักสารานุกรมเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาล ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยพบว่า ความขัดแย้งหรือแตกแยกในสังคมหรือองค์กรไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นจากความบังเอิญ แต่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาอย่ามองมีทางออก ซึ่งงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เสนอทางออกด้วยวิธีตามหลักสารานุกรม และเหมาะสมแก่สถานการณ์ที่เป็นจริง หรือส่งผลต่อการนำไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ผู้นำองค์กรต้องเห็นคุณค่าและความสำคัญ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวก จึงจะทำให้การปฏิบัติตามหลักสารานุกรมกระทำได้อย่างต้องการให้องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักสารานุกรมต่อองค์กรหรือคณะทีมงานในเบื้องต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักสารานุกรมเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดดังกล่าวสามารถตอบโจทย์หรือแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมได้ในระดับหนึ่ง แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป ค่านิยมความเชื่อและวิถีชีวิตของ

มนุษย์ก็มักจะมีการเปลี่ยนแปลงไป เพราะเหตุว่าความขัดแย้งมันคือสภาวะของความรู้สึกที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อถ้ามีเหตุปัจจัย ความขัดแย้งเป็นปัญหาที่ใหญ่และเกินความสามารถของคนใดคนหนึ่งที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาได้โดยง่าย และก็เช่นเดียวกันหลักธรรมะต่าง ๆ ก็มีการเสื่อมคลายเนื่องจากขาดความเพียรขาดความตั้งใจ ดังนั้น โดยความเป็นจริง ความแตกแยกหรือความสามัคคีต่างก็เป็นหลักสัจจะธรรมที่มีอยู่คู่กับโลกใบนี้มาอย่างยาวนาน แต่ถึงอย่างไรก็เป็นหน้าที่ของผู้ปฏิบัติธรรมหรือหน้าที่เราชาวพุทธ ที่จะต้องเพียรละและป้องกันบาปอกุศล พร้อมทั้งเพียรสร้างและรักษาบุญกุศลหรือคุณงามความดีต่างๆ ไว้ให้มากและยาวนานที่สุด เพื่อให้โลกใบนี้เป็นโลกของความกลมเย็นเป็นสุข

เอกสารอ้างอิง : References

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์.
- Phra Brahmagunabhorn (P.A. Payutto). (2008). *Dictionary of Buddhist*. (16th ed.). Bangkok: S.R. Printing Mass Product.
- ไพจิตร ไชยฤทธิ์ และคณะ. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออก. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 23(1), 40-54.
- Chaiyarit, Paichit. et al. (2015). Factors Affecting Happiness at Work of Professional Nurses at Community Hospital in Eastern Region. *The Journal of Faculty of Nursing Burapha University*. 23(1), 40-54.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย.
- Mahachulalongkorn University. (1996). *Thai Tipitakas*. Bangkok: MCU Press.
- ศิริพร จิรวัดน์กุล และคณะ. (2555). ความสุขกับความวิตกกังวลในวิชาชีพของพยาบาลไทย. *วารสารสภาการพยาบาล*. 27(4), 26-42.
- Chirawatkul, Siriporn. et al. (2012). Happiness and Professional Attachment amongst Thai Registered Nurses. *Thai Journal of Nursing Council*. 27(4), 26-42.
- สิวลี ศิริโล. (2555). การปรับกระบวนการทัศน์เรื่องจริยธรรมคุณธรรมสำหรับพยาบาลในยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*. 6(2), 1-9.

Sirilai, S. (2012). Ethical Paradigm Shift of Nurses Globalized Era. *EAU Heritage Journal*. 6(2), 1-9.

อุทัย สติมั่น. (2557). ศานติภาวนาประยุกต์ : พุทธปัญญา เพื่อการพัฒนาสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน. *วารสารปริชาต*. 27(3), 22-36.

Satiman, U. (2014). The Applied Peaceful Development of Meditation: Buddhist Wisdom for the Development of Sustainable Peaceful Society. *Parichart Journal*. 27(3), 22-36.